

ГРАНІ НАУКОВОЇ ТВОРЧОСТІ О.Г. МУРАШИНА – ВІДОМОГО І ВИЗНАНОГО ЮРИСТА, НАУКОВЦЯ, ВИКЛАДАЧА

У всі часи Україна славилася своїми відомими вченими та педагогами. Одним з таких людей був Олександр Геннадійович Мурашин – доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, член-кореспондент Національної академії правових наук України, академік Міжнародної академії інформації.

Народився Олександр Геннадійович 28 лютого 1961 р. у місті Києві. Після закінчення середньої школи вступив на навчання до юридичного факультету Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка, який закінчив у 1982 р., отримавши диплом з відзнакою. У 1982 – 1985 рр. навчався в аспірантурі юридичного факультету цього університету по кафедрі теорії держави та права.

1985 р. був насичений для Олександра Геннадійовича життєво важливими подіями, оскільки він захистив кандидатську дисертацію на тему «Безпосередня демократія: функції та механізм дії» та почав працювати в Київській вищій школі МВС СРСР на кафедрі державно-правових дисциплін. Ці події на десятиліття визначили пріоритети в його наукових інтересах, професійному оточенні, сфері застосування педагогічної майстерності.

У Національній академії внутрішніх справ Олександр Геннадійович пройшов шлях від викладача до професора кафедри теорії держави та права, начальника Навчально-наукового інституту підготовки управлінського персоналу органів внутрішніх справ Академії управління МВС, підготував і захистив докторську дисертацію, йому були присвоєні вчені звання доцента та професора, був заступником голови спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) юридичних наук, зі спеціальності 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень; 12.00.02 – конституційне право.

За вагомий особистий внесок у зміцнення законності та правопорядку, бездоганне виконання службового обов'язку в захисті конституційних прав і свобод громадян, високий професіоналізм указом Президента України № 1022/2006 від 4 грудня 2006 р. полковнику міліції Мурашину О.Г. присвоєне почесне звання «Заслужений юрист України». У цьому ж році його обрано дійсним членом Міжнародної академії інформації.

З 2008 р. наукова і педагогічна діяльність Олександра Геннадійовича пов'язана з Відкритим міжнародним університетом розвитку людини «Україна», в якому він працював професором кафедри теорії та історії держави і права, директором Інституту права і суспільних відносин, завідувачем кафедри теорії та історії держави і права, теорії права та міжнародної інформації. В університеті очолював спеціалізовану вчену раду із правом прийняття та проведення захистів дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) юридичних наук за спеціальностями: 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень; 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Сформував та очолював наукову школу за напрямом «Теоретичні вчення про

державу і право», під його керівництвом було захищено 11 кандидатських дисертацій, опубліковано чотири монографії, шість підручників, дев'ять навчальних посібників, 97 наукових статей, зокрема 16 статей у зарубіжних наукових виданнях.

За видатні наукові та педагогічні досягнення у 2010 р. Олександра Геннадійовича обрано член-кореспондентом Національної академії правових наук України.

Його наукові праці, підручники та навчальні посібники вже давно і широко відомі не лише в нашій країні, а й далеко за її межами. Значною подією в системі вітчизняної підготовки юристів було видання у 2002 р. спільно з М.С. Кельманом підручника «Загальна теорія держави та права», який доповнювався та перевидавався до 2010 р. і був визнаний як студентами, так й викладачами один з найкращих вітчизняних підручників. Однією з останніх його навчально-методичних праць є підручник «Загальна теорія держави і права» (Київ, Університет «Україна», 2014. 561 с.).

У сфері юридичної науки проблеми юридичного наукового осмислення демократії та її правового забезпечення були домінуючими, але не єдиними, на всьому його творчому житті, розв'язання яких концептуальній авторській інтерпретації було сформульовано в докторській дисертації «Акти прямого народовладдя у правовій системі» (2001 р.).

Визначним результатом наукової діяльності О.Г. Мурашина є створення вітчизняної наукової теорії «Акти прямого народовладдя у правовій системі», авторські положення якої в контексті юридичного осмислення проблем розвитку демократії оприлюднено в монографіях «Непосредственное народовластие в системе социалистического самоуправления народа» (1989 р.), «Розвиток вітчизняних правових інститутів в умовах демократичних процесів» (2010 р.), а також у численних статтях, зокрема: «Понятие непосредственной демократии и ее место в механизме социалистического народовластия» (1985 р.), «Функции непосредственной демократии в условиях развитого социализма» (1985 р.), «Некоторые вопросы совершенствования форм непосредственной демократии в республиканском законодательстве» (1985 р.), «Функціонування і розвиток безпосередньої демократії в умовах вдосконалення соціалізму» (1986 р.), «Роль институтов непосредственной демократии в повышении политической и правовой активности граждан» (1988 р.), «Петиції як форма колективних звернень: правові аспекти» (1999 р.), «Акти прямого народовладдя місцевого рівня» (1999 р.), «Всенародні та народні обговорення як форма виявлення громадської думки» (1999 р.), «Поняття, суть та юридичні властивості актів прямого народовладдя» (1999 р.), «Аспекти прямого правотворчого процесу: особливості стадій» (2000 р.), «Вибори як акти прямого народовладдя» (2000 р.), «Принципи прямої правотворчості: проблеми теорії та практики» (2000 р.), «Юридична природа під законних актів прямого народовладдя» (2000 р.), «Локальні акти прямого народовладдя: зміст і функції» (2000 р.), «Акти прямого народовладдя у механізмі правового регулювання» (2000 р.), «Форма, зміст та модель акта прямого народовладдя» (2000 р.), «Акти прямого народовладдя, їх система та класифікація» (2000 р.),

«Безпосередня демократія в Україні: конституційно-правові основи» (2001 р.), «Всенародні обговорення як ознака демократизації функціонування державності» (2001 р.), «Роль правової культури у прийнятті і реалізації актів прямого народовладдя» (2001 р.), «Прямое правотворчество. Особенности принятия актов прямого народовластия» (2001 р.), «До питання про юридичну силу актів безпосередньої демократії» (2002 р.), «Гарантії прийняття і реалізації актів безпосереднього народовладдя» (2002 р.), «Пряме народовладдя» (2003 р.), «Всенародні та народні обговорення: історія, правова дійсність та перспективи» (2003 р.), «Демократизація виборчого законодавства в контексті формування громадянського суспільства» (2005 р.), «Юридична природа та юридична сила актів безпосередньої демократії» (2007 р.), «Акти безпосереднього народовладдя як джерело права України» (2007 р.) та ін.

Коло наукових інтересів Олександра Геннадійовича не обмежувалося лише такими проблемами. Результати наукових розвідок у сфері вдосконалення законодавства, взаємодії міжнародного і вітчизняного права, правового забезпечення правоохоронної діяльності та прав людини знайшли своє відображення у статтях: «Місце і роль Конституції у правовій системі України» (2002 р.), «Формула підзаконності: призначення та складові» (2002 р.), «Використання модельних нормативно-правових актів у процесі гармонізації національного законодавства з міжнародно-правовими нормами у правоохоронній сфері» (2003 р.), «Правове моделювання у правоохоронній сфері: стан та перспективи» (2007 р.), «Модельні нормативно-правові акти як засіб уніфікації національного законодавства з міжнародно-правовими нормами у сфері забезпечення, охорони та захисту прав осіб з особливими потребами» (2010 р.), «Забезпечення громадянських прав і свобод у контексті євроінтеграції» (2012 р.), «Правова система України в генезній структурі правових систем: поняття і основні ознаки» (2013 р.), «Стан та перспективи розвитку законодавчої діяльності в Україні» (2013 р.), «До проблеми сутності та природи правових (нормативно-правових) актів» (2014 р.).

Ще більш широкий спектр наукових інтересів О.Г. Мурашина виявився в його виступах на міжнародних і вітчизняних наукових конференціях, які стосувалися особливостей методології юридичної науки, дотримання як однієї з форм правореалізації, історичного ставлення людства до людей з інвалідністю, стану розвитку громадянського суспільства в Україні, права громадян на свободу об'єднання, сучасних тенденцій соціально-правового захисту інвалідів, документальних джерел інформації та їх використання в наукових дослідженнях, виправданості використання дефініції «інвалід» у законодавстві України, розвитку державницької законодавчої політики щодо інвалідів часів, поняття і змісту форм (джерел) права, сучасного розуміння правової системи та її структури, доктринального підходу до проблеми дослідження механізму захисту прав осіб з особливими потребами, правової культури в туристичній сфері, ролі модельних нормативно-правових актів в гармонізації законодавства федеративних держав, модельних законів і гармонізації національного законодавства, традицій і звичаїв у правотворчості, законності правозастосовної практики та інших актуальних проблем юридичної науки.

Окрему сторінку наукового життя Олександра Геннадійовича складає його активне ставлення до наукової дискусії, що стосується обговорення актуальних та науково значущих праць інших учених. Так, рецензії на монографії О.Ф. Мельничук «Право людини на освіту», Ю.Л. Бошицького «Державно-правове регулювання в умовах трансформації суспільних відносин», М.І. Ставнійчук «Законодавство про вибори народних депутатів України: актуальні проблеми теорії і практики», В.Ф. Погорілка та В.Л. Федоренко «Референдуми в Україні: історія та сучасність», Б.А. Миренського «Методологические основы и методы совершенствования законодательства» є прикладами наукової виваженої, доброзичливої та разом з тим науково-критичної оцінки наукових здобутків інших учених.

Наукова комунікація О.Г. Мурашина не обмежувала тільки обміном думок на шпальтах наукових часописів, важко переоцінити значення для нього і для інших його творчої співпраці та живого спілкування з науковцями і викладачами юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, Львівського та Харківського національного університетів внутрішніх справ, Національної школи суддів України, Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, Національного університету «Одеська юридична академія», Київського університету права Національної Академії Наук України та іншими навчальними закладами, науковими установами України. Так, наукові розвідки він координував з такими відомими фахівцями з різних наук, з: юридичних наук – Є.В. Білозьоровим, С.Г. Благовісним, В.М. Братасюком, А.М. Завальним, М.С. Кельманом, О.І. Логвіненко, О.А. Мартиненко, М.І. Мірошніченко, Н.В. Сухицькою, О.В. Чернецькою, Л.М. Шестопаловою, В.С. Шилінговим; філософських – М.Г. Братасюк, В.Д. Гвоздецьким; політичних – Н.М. Хоною.

Практична спрямованість творчості Олександра Геннадійовича зумовила його активну співпрацю з такими державними установами України як Верховна Рада, Кабінет Міністрів, Генеральна прокуратура, Верховний Суд, Міністерство внутрішніх справ, Міністерство юстиції та ін.

Перечитуючи написане, з глибоким сумом розумієш, що на превеликий жаль 18 грудня 2016 р. на 56-му році пішов з життя видатний учений-правознавець у галузі теорії та історії держави і права, проблем представницької та безпосередньої демократії, реформування правової системи України, дослідник і викладач, талановитий педагог, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України, Заслужений юрист України, завідувач кафедри теорії права і міжнародної інформації Інституту права та суспільних відносин Університету «Україна».

Нехай світла пам'ять про талановитого вченого і викладача, чуйну та інтелігентну людину, толерантного колегу і друга назавжди збережеться в серцях усіх, хто був з ним знайомий.

*Доктор юридичних наук, професор
Тихомиров Олександр Деонисович*